

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

I DALIS Teksto rašymo užduotys

2008 m. valstybinio brandos egzamino pavyzdinė užduotis

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

- Šiame sąsiuvinyje jums pateiktos dvejopos rašymo užduotys: **A** – tekstai interpretacijai, **B** – rašinio temos.
- Pasirinkite **vieną** užduotį iš **A** arba **B** dalies ir parašykite darbą.
- Savo darbą (juodrašį ir švarrašį) rašykite Jums išdalytuose lapuose.
- Jeigu naudojate juodraščių, pasilikite pakankamai laiko perrašyti savo darbą į švarrašį, nes **juodraštis nebus tikrinamas**, tačiau jį irgi privalote atiduoti egzamino vykdytojui kartu su švarraščiu.
- Švarraštyje rašykite mėlynai rašančiu parkeriu arba tušinuku aiškiai ir įskaitomai. Koregavimo priemonėmis naudotis draudžiama.
- Jūsų darbas švarraštyje turi tilpti į 3 A4 formato puslapius, tačiau turite parašyti ne mažiau kaip 2 puslapius. Vertinant darbą, bus atsižvelgiama ir į apimtį.
- Švarraštyje suskaičiuokite žodžius ir parašėte nurodykite 450 žodžių ribą. Jei parašėte mažiau, parašėte nurodykite, kiek žodžių parašyta.
- Visame darbe neturi būti užrašų ar kitokių ženklų, kurie leistų atpažinti darbo autorių (pvz., vardo, pavardės, mokyklos ir t.t.).
- Prieš atiduodami darbą, dar kartą pasitikrinkite, ar švarraštyje nepalikote klaidų.

Linkime sėkmės!

TEKSTO RAŠYMO UŽDUOTYS

Pasirinkite vieną rašymo užduotį iš **A** arba **B** dalies ir ją atlikite.

A dalis Teksto interpretacija

Pasirinkite vieną iš tekstų ir parašykite 450-500 žodžių teksto interpretaciją. Baigę rašyti, švarraštyje suskaičiuokite žodžius ir paraštėje nurodykite 450 žodžių ribą. Jei parašėte mažiau, paraštėje nurodykite, kiek žodžių parašyta. Skaitydami tekstus, juose galite rašyti savo pastabas, komentarus ar pan.

1 TEKSTAS

Šatrijos Ragana

SENAME DVARE

(ištrauka)

Nulipus nuo prieangio laiptų, matau šviesų stuomenį, vaikščiojantį patvenkinį, ir tekina bėgu pas jį. Krūptelėjo mamatė ir tyliai šūkterėjo, man prie jos pribėgus.

– Tai aš, mamate! Taip man ilgu buvo tavęs... maniau, kad kokia nelaimė... Nepyk, mamate! Aš daugiau niekaduos...

– Išgąsdinai mane, Irusia. Ir kaipgi čia pykti ant tavęs, vaikelį brangusis! Bet daugiau taip nedaryk. Vaikai turi naktį miegoti, ne bėgioti.

– Aš maniau, kad esi labai nuliūdus, mamate.

– Nesu nuliūdus. Jaučiu laimę neišreiškiamą, linksmybę nepabaigiamą. Žemė ir dangus - jau viena. Tokią naktį amžinybė savo sparnu paliečia žmogaus sielą. Kaipgi gali būti liūdna tokią naktį! Žiūrėk! Pažvelgiau į tamsų dangų, žvaigždėmis ir mėnesiu žerintų, paskui į žemę, pasinėrusią sidabrinėje prieblandoje. Kaip gražu! Tą stebuklingąją naktį viskas yra stebuklas. Kiekvienas daiktas gyvena, mašto ir jaučia, atidengdamas savo sielą. Senas namas pavirto užburtu rūmu balto marmuro kolonomis, miegūstas tvenkinys - slaptinga, aukso kibirkštimis degančia gelme, tamsios eglaitės - vienuolėmis, kukliomis Viešpaties tarnaitėmis. Kaip tylu! Girdžiu, kaip gėlės siunčia žvaigždėms savo kvapius atdūsius ir kaip žvaigždės kažką kugžda gėlėms. Girdžiu šnabzdant sparnus angelų, nusileidžiančių žemėn sidabriniais mėnesio spinduliais. O viršum tų stebuklų lakštingalos giesmė - didžiausias stebuklas - nedrumsdama tylos, galinga banga kyla aukštyn, aukštyn, lig pat mėnesio ir žvaigždžių.

– Kaip gražu, mamate!

– Kaip gaila palikti tuos stebuklus ir eiti į tamsų, troškų kambarį Skubėkim, Irusia, reikia tau miegoti, ir gali sušalti basa.

– Bet kaip užaugsiu, tai ir aš neisiu anksti gulti tokiomis gražiomis naktimis.

– Gal būsi laimingesnė, Irusia, ir turėsi sielą, kuri svajos drauge su tavim...

Šatrijos Ragana. Sename dvare. Vilnius: Rašytojų sąjungos leidykla, 1995. P. 66-68.

2 TEKSTAS

Bitė Vilimaitė

KADA PIEŠIME PERLINĘ VIŠTELĘ?

(ištrauka)

Spardydama *Pepsi* skardinę, Evelina parėjo namo. Butas, išvažiavus mamai, buvo tuščias ir tarsi padidėjęs. Evelina pyko ant mamos, kad ją paliko. Ir dar buvo labai nepatenkinta, kad turi vaikščioti į tas siuvinėjimo pamokas.

Jau pačią pirmą dieną senutė supynė Evelinos garbanas į storą kasą, kad plaukai nelįstų į akis. Pamokė ją lankeliu ištempti audinį, ir tada Evelina kategoriškai atsisakė pasiimti į rankas adatą ir nusviedė lankelį ant grindų.

– Ak, – susikrėtusi tarė senutė, – kaip čia atsitiko, kad jaunos mergaitės nebenori mokytis siuvinėti kryželiu? Juk gali kada nors prireikti šitokių būdu užsidirbti duoną.

Ji taip sielvartavo, kad net atsigulė ant savo mažos, beveik vaikiškos lovos ir žiūrėjo į Eveliną, dūšaudama, aiškiai jos gailėdamasi.

– Gal verčiau pieškime paukščius? – pasiūlė Evelina nesmagi.

– Labai gaila, vaikeli, bet šiuose namuose šiandien nėra nei dažų, nei tinkamo popieriaus, – apgailėstaudama tarė senutė. – O paskui aš tave išmokysiu piešti perlinę vištelę ir antį, ir net erelį, susisukusį lizdą kalnuose...

– Tai aš išeinu, – tarė Evelina. – Man čia nėra ką veikti. – Ir ji iš tikrųjų išėjo, taip trenkusi durimis, kad net suvirpėjo angelo sparnai paveiksle.

Kitą dieną Evelina rado senutę gulinčią.

– Aš turiu prašymą. Kažkodėl šiandien mane visai apleido jėgos... Čia pat už kampo yra labdaros valgykla. Tu pasiimk štai šituos indus. – Senutė parodė puodelį. – Ir parnešk man ko nors užvalgyti. Ką duos. Nesvarbu. Aš viską mėgstu. Pasakyk, kad „siuvinėtoja šiandien blogai jaučiasi“...

Evelina, pagriebusi indus, kaip audra įsiveržė į tą vargšų žmonių valgyklą. Dvi vienuolės jau šluostė stalus, ir valgio jau nebebuvo likę.

– Siuvinėtoja šiandien blogai jaučiasi, – tarsi kokį slaptažodį pasakė Evelina ir pamatė, kaip susijaudino jaunos vienuolės veidas.

Paėmusi puodelį, ji įdėjo truputį košės, išgramdžiusi iš katilo dugno, ir kelias riekutes duonos, kurias buvo pasilikusi sau.

– Tik tiek? – paklausė Evelina.

– Rytoj ateik anksčiau, – pasakė vienuolė maloniai. – Turėsime sriubos, kukulių... O šiandien jau viskas.

Tą dieną senutė siuvinėtoja karališkai papietavo. Ji stebėjosi, koks gausus ir sotus šiandien valgis – Evelina parnešė iš labdaros valgyklos picą su grybais, mielines, pagerintos tešlos bandeles su ryžiais ir dar du bananus.

– Vaikeli, tu būtinai turi suvalgyti vieną bananą, – įkalbinėjo ji Eveliną.

Evelina sėdėjo senutės kojūgalyje ir šypsojosi ta savo šypsena, kurios taip ilgėjosi jos motina. Šią akimirką Italijoje, pasibaigus konkursui, jai dėjo ant galvos laurų vainiką už dainavimą – kito tokio balso nebuvo visame pasaulyje!

– O dabar susirask lankelį, įsiverk siūlą į adatą, ir pradėkime darbuotis. Žiūrėk, kaip tu panaši į tą vaiką, kurį saugo angelas.

Evelina nenorom įsižiūrėjo į išsiuvinėtą paveiksliuką ant sienos. Mergaitė, garbanota, rubuilė, sveika, ilgomis blakstienomis, kurios metė ant veido šešėlius, nerūpestingai gulėjo visai ant bedugnės krašto, minkštose samanose, čia pat stiebėsi viržiai, nusagstyti mažyčiais violetiniais žiedeliais, – ir visa tai – išsiuvinėta „kryželiu“...

– Ak, aš niekada taip neišmoksiu, – pasakė Evelina.

– Pradėsime nuo gėlytės, pačios mažiausios gėlytės širdies kampelyje.

3 TEKSTAS

Henrikas Radauskas

LAIŠKAI SAU PAČIAM

Vos liesdamas daiktus ir žmones,
Aš laikausi pats už savęs
Ir einu be dangaus malonės
Per pasaulio gatves.

Ir kažin kur rieda vežikai,
Ir kažin ką loja šuva,
Ir kažin ką plėšia plėšikai,
Ir kažin kam ritas galva.

Mus nelaimės veja, kaip aras
Veja bėgančią avį laukais.
Bet nei badas, nei maras, nei karas,
Nei pragaras mūs nepakeis.

Negaliu nė vienam padėti
Ir padėti man neprašau.
Negaliu nežydėti, neliūdėti
Ir sau laiškus - eiles rašau.

Radauskas H. Lyrika. Vilnius: Vaga. 1980. P. 86

B dalis **Samprotavimo rašinys**

Pasirinkite vieną iš teiginių ir parašykite 450-500 žodžių apimties samprotavimą. Pagrįskite arba paneikite pasirinktą teiginį, argumentuodami remkitės kultūrine patirtimi.

Baigę rašyti švarraštyje, suskaičiuokite žodžius ir paraštėje nurodykite 450 žodžių ribą. Jei parašėte mažiau, paraštėje nurodykite, kiek žodžių parašyta.

- 1. Populiarioji kultūra skurdina žmogaus dvasią.**
- 2. Tėvynė kuria žmogų, žmogus – tėvynę (Just. Marcinkevičius).**